

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvy Šiškeové a soudců Tomáše Kocourka a Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **Ing. J. F.,** zast. JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 4. 2023, č. j. 14495/23/5100-00460-708633, ze dne 25. 4. 2023, č. j. 14496/23/5100-00460-708633, a ze dne 25. 4. 2023, č. j. 14497/23/5100-00460-708633, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 2. 2025, č. j. 22 Af 24/2023-238,

takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 5. 2. 2025, č. j. 22 Af 24/2023-238, **se ruší**.

II. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 4. 2023, č. j. 14495/23/5100-00460-708633, ze dne 25. 4. 2023, č. j. 14496/23/5100-00460-708633, a ze dne 25. 4. 2023, č. j. 14497/23/5100-00460-708633, **se ruší** a věci **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

IV. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení o žalobě a o kasační stížnosti ve výši **37 304,60 Kč**, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce, JUDr. Ondřeje Lichnovského, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Tato věc se týká daně z nemovitých věcí, Nejvyšší správní soud (NSS) se však bude zabývat pouze otázkami procesními.

[2] Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj (správce daně) dodatečným platebním výměrem doměřil žalobkyni daň z nemovitých věcí za zdaňovací období roku 2016 a dvěma platebními výměry jí tuto daň vyměřil za zdaňovací období let 2017 a 2018. Žalovaný na základě odvolání žalobkyně třemi shora označenými rozhodnutími dodatečný platební výměr, resp. platební výměry změnil, pokud jde o výši doměřené, resp. vyměřené daně.

[3] Proti rozhodnutím žalovaného se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Ostravě, který žalobu zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) v kasační stížnosti namítá, že v řízení před krajským soudem nebyla zastoupena advokátem, čemuž mělo odpovídat odůvodnění napadeného rozsudku. Krajský soud nepřezkoumatelně vypořádal námitku týkající se prekluze práva stanovit daň. Z bodu 43 napadeného rozsudku *de facto* plyne, že v době vydání rozhodnutí žalovaného zbývalo ještě 19 dní. Pro účely prekluze přitom není podstatné, kdy bylo rozhodnutí vydáno, ale kdy bylo doručeno (oznámeno). Krajský soud však neposkytl přímou odpověď na otázku, zda byla napadená rozhodnutí stěžovatelce doručena před uplynutím lhůty pro stanovení daně.

[5] Stěžovatelka dále namítá porušení svých práv v důsledku neprodloužení lhůty k vyjádření ve smyslu § 115 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád. Krajský soud nezohlednil, že zamítavá rozhodnutí (patrně míněno o žádostech o prodloužení lhůt k těmto vyjádřením – pozn. NSS) byla nesprávně doručována do datové schránky stěžovatelky, a to dokonce fikcí. Nezákonnost tohoto postupu shledal v závěru daňového řízení žalovaný a napadená rozhodnutí již řádně doručil poštou. V důsledku vadného doručování rozhodnutí o zamítnutí žádostí o prodloužení lhůt podle stěžovatelky nastala situace předvídaná v § 36 odst. 3 věty první daňového řádu, a nejpozději u poslední žádosti došlo k vyhovění zákonnou fikcí.

[6] Rozhodnutí žalovaného o žádostech o prodloužení lhůt jsou navíc věcně nesprávná. Oboustranný zánět spojivek znemožnil stěžovatelce práci na vyjádřeních. Dne 2. 3. 2023 jí byl nařízen klidový režim v délce 10 až 20 dní, ale přesto žalovaný lhůty neprodloužil. Stěžovatelčiny žádosti nebyly účelové, ale s ohledem na její zdravotní stav nezbytné (stěžovatelka odkázala na rozsudek NSS ze dne 15. 7. 2020, č. j. 3 Afs 80/2019-126, bod 58). Pokud krajský soud konstatoval, že v době vydání napadených rozhodnutí zbývalo ještě 19 dní ze lhůty pro stanovení daně, je jednání žalovaného nepochopitelné, neboť měl dostatek času vypracovat a doručit rozhodnutí o odvoláních. Podle stěžovatelky byla napadená rozhodnutí vydána předčasně, což je podle judikatury NSS nepřípustné.

[7] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem krajského soudu.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je jako celek přípustná, projednatelná a také důvodná.

III. A. Napadený rozsudek je přezkoumatelný

[9] Podle stěžovatelky krajský soud nepřezkoumatelně vypořádal její námitku týkající se prekluze práva stanovit daň. Uvedl totiž pouze, kolik dní zbývalo v době *vydání* napadených rozhodnutí do konce lhůty pro stanovení daně, ale neoznačil přesný den, kdy byla tato rozhodnutí stěžovatelce *doručena (oznámena)*.

[10] Judikatura NSS shledala jako dostačující, je-li z napadeného rozsudku zřejmé, proč soud považoval žalobní námitky za liché; z odůvodnění jako celku tedy musí být seznatelný názor soudu na podstatné aspekty rozhodované věci (rozsudky NSS ze dne 24. 6. 2010, č. j. 9 As 66/2009-46, či ze dne 23. 7. 2009, č. j. 9 As 71/2008-109). Nepřezkoumatelnost bez dalšího nepůsobí dílčí nedostatky odůvodnění nebo jeho nízká kvalita (rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Nepřezkoumatelné je takové rozhodnutí, které není způsobilé přezkumu pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro něž bylo vydáno (usnesení rozšířeného senátu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, č. 1566/2008 Sb. NSS). Zrušení rozsudku pro nepřezkoumatelnost je tak vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, především opomene-li soud na žalobní námitku zcela (tedy i implicitně) reagovat (rozsudek NSS ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45).

[11] NSS připouští, že krajský soud mohl námitku týkající se prekluze práva stanovit daň vypořádat pečlivěji a pro větší přesvědčivost svých závěrů uvést i data doručení (oznámení) napadených rozhodnutí stěžovatelce. V bodech 36-44 napadeného rozsudku však přesto jednoznačně formuloval svůj právní názor, podle něhož byla daň u všech zdaňovacích období stanovena před uplynutím lhůty pro stanovení daně.

[12] Krajský soud nejprve citoval zákonná ustanovení rozhodná pro běh lhůty pro stanovení daně (body 28-34 napadeného rozsudku). Vysvětlil, že daň z nemovitých věcí se stanoví popředně. Lhůta začíná běžet 31. ledna daného zdaňovacího období a nehraje roli, zda je poplatník povinen podat daňové přiznání, nebo je daň stanovena z moci úřední. V případě stěžovatelky tedy začala lhůta pro stanovení daně běžet ve dnech 31. 1. 2016, 31. 1. 2017 a 31. 1. 2018. Ve vztahu ke všem třem zdaňovacím obdobím byla dne 14. 2. 2018 zahájena daňová kontrola, a proto lhůta začala podle § 148 odst. 3 daňového řádu běžet od tohoto dne znovu. Pokud by nenastala skutečnost mající vliv na prodloužení lhůty, uplynula by lhůta pro stanovení daně dne 14. 2. 2021.

[13] V průběhu lhůty pro stanovení daně za zdaňovací období roku 2016 bylo podle krajského soud stěžovatelce dne 30. 11. 2020 oznámeno rozhodnutí o odvolání proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 15. 7. 2019. Jelikož k oznámení došlo

v posledních 12 měsících před koncem lhůty pro stanovení daně, prodloužila se lhůta pro stanovení daně o dalších 12 měsíců do 14. 2. 2022 [§ 148 odst. 2 písm. b) daňového řádu]. Dále krajský soud konstatoval, že po dobu soudního řízení vedeného proti prvnímu odvolacímu rozhodnutí (od podání žaloby dne 29. 1. 2021 do právní moci rozsudku krajského soudu, jež nastala dne 25. 4. 2022) lhůta neběžela [§ 148 odst. 4 písm. a) daňového řádu]. Ke dni podání žaloby zbývalo do konce lhůty pro stanovení daně 381 dnů. Ode dne následujícího po právní moci rozsudku krajského soudu uplynulo do doby vydání napadeného rozhodnutí celkem 363 dnů. Krajský soud na základě toho uzavřel, že rozhodnutí žalovaného týkající se zdaňovacího období roku 2016 bylo vydáno před uplynutím lhůty pro stanovení daně.

[14] Je pravdou, že krajský soud výslovně neuvedl, kdy bylo toto rozhodnutí vydáno, resp. kdy bylo stěžovatelce oznámeno. Z předestřeného odůvodnění je však seznatelné, jakými úvahami se krajský soud řídil a v jakém okamžiku podle něj nastal poslední den lhůty pro stanovení daně. Lhůta pro stanovení daně měla podle krajského soudu uplynout dne 11. 5. 2023. Stěžovatelce je nepochybně známo, kdy jí bylo rozhodnutí žalovaného za zdaňovací období 2016 doručeno. Pro úplnost NSS uvádí, že se tak stalo nejpozději dne 5. 5. 2023. Žalovaný neměl postaveno na jisto, zda pozemky, jichž se daň z nemovitosti týká, souvisí se stěžovatelčiným podnikáním. Proto jí doručoval jak do datové schránky podnikající fyzické osoby, tak poštou. Datovou schránkou bylo stěžovatelce doručeno již dne 24. 4. 2023, poštou pak dne 5. 5. 2023. V obou případech se tak stalo před uplynutím lhůty pro stanovení daně.

[15] Dne 28. 12. 2020, tedy v průběhu posledních 12 měsíců před uplynutím lhůty pro stanovení daně, byla stěžovatelce oznámena i rozhodnutí žalovaného o prvních odvoláních žalobkyně týkajících se zdaňovacích období let 2017 a 2018. Proto podle krajského soudu byla i u obou těchto zdaňovacích období prodloužena lhůta pro stanovení daně do 14. 2. 2022. Proti oběma rozhodnutím žalovaného podala stěžovatelka dne 28. 2. 2021 žalobu. Ani během tohoto soudního řízení (ode dne podání žaloby do nabytí právní moci rozsudku krajského soudu dne 27. 5. 2022) lhůta pro stanovení daně neběžela. Krajský soud vypočetl, že od doby podání žaloby do konce prodloužené lhůty pro stanovení daně zbývalo 351 dnů. Od nabytí právní moci prvního rozsudku krajského soudu do vydání napadených rozhodnutí ve věci zdaňovacích období 2017 a 2018 uplynulo 332 dnů, a proto byla daň stanovena včas.

[16] Ani u zdaňovacích období let 2017 a 2018 sice krajský soud výslovně neuvedl, kdy bylo napadené rozhodnutí stěžovatelce oznámeno, ovšem i v tomto případě lze z odůvodnění rozsudku seznat jeho úvahy i dovodit poslední den lhůty pro stanovení daně. Podle krajského soudu měla lhůta pro stanovení daně za zdaňovací období 2017 a 2018 uplynout dne 13. 5. 2023. Stěžovatelce bylo i v tomto případě nepochybně známo, kdy jí byla tato rozhodnutí doručena. NSS pro úplnost i na tomto místě uvádí, že se tak stalo nejpozději dne 5. 5. 2023, a to poštou (podobně jako u zdaňovacího období roku 2016 bylo i zde doručeno také do datové schránky podnikající fyzické osoby, a to dne 25. 4. 2023 [obdobně bod 14]). Rovněž rozhodnutí žalovaného za zdaňovací období let 2017 a 2018 tak byla doručena před uplynutím lhůty pro stanovení daně.

[17] Lze uzavřít, že daň byla stanovena před uplynutím zákonné lhůty, a k prekluzi práva

stanovit daň tedy nedošlo (tuto otázku zkoumá soud z úřední povinnosti, např. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2009, č. j. 1 Afs 145/2008-135, č. 1851/2009 Sb. NSS). Napadený rozsudek mohl být sice preciznější co do přesného uvedení dat oznámení napadených rozhodnutí, avšak je přezkoumatelný, a závěry přijaté krajským soudem jsou ve vztahu ke všem posuzovaným zdaňovacím obdobím také správné.

[18] Stěžovatelka dále namítla, že v řízení před krajským soudem nebyla zastoupena advokátem, a proto měl krajský soud věnovat větší pozornost odůvodnění napadeného rozsudku. Podle NSS však zákon ani judikatura nekladou odlišné nároky na odůvodnění soudního rozhodnutí v situaci, kdy účastník není zastoupen advokátem.

III. B. Žalovaný pochybil, pokud stěžovatelce neprodloužil lhůty k vyjádření

[19] Další okruh kasační argumentace se týká rozhodování žalovaného o žádostech stěžovatelky o prodloužení lhůt k vyjádření ve smyslu § 115 odst. 2 daňového řádu.

[20] Podle § 36 odst. 1 daňového řádu *správce daně povolí ze závažného důvodu na žádost osoby zúčastněné na správě daní prodloužení lhůty stanovené správcem daně, pokud byla žádost o prodloužení lhůty podána před jejím uplynutím; za stejných podmínek lze prodloužit i lhůtu zákonnou, pokud tak stanoví zákon.*

[21] Podle § 36 odst. 2 daňového řádu *správce daně vyhoví první žádosti o prodloužení lhůty, nejde-li o lhůtu stanovenou zákonem, a lhůtu prodlouží alespoň o dobu, která v den podání žádosti ještě zbývá ze lhůty, o jejíž prodloužení je žádáno, ledaže by bylo žádáno o lhůtu kratší.*

[22] Podle § 36 odst. 3 daňového řádu, *nevydá-li správce daně rozhodnutí do doby, o niž má být lhůta podle žádosti prodloužena, nebo nevydá-li rozhodnutí do 30 dnů ode dne, kdy žádost obdržel, platí, že žádosti bylo vyhověno. Je-li rozhodnutí, kterým nebylo žádosti plně vyhověno, oznámeno po uplynutí stanovené lhůty, o jejíž prodloužení je žádáno, končí běh této lhůty uplynutím tolika dnů po oznámení tohoto rozhodnutí, kolik dnů zbývalo v době podání žádosti do uplynutí stanovené lhůty.*

[23] Podle § 115 odst. 2 daňového řádu, *provádí-li odvolací orgán v rámci odvolacího řízení dokazování, seznámí před vydáním rozhodnutí o odvolání odvolatele se zjištěnými skutečnostmi a důkazy, které je prokazují, a umožní mu, aby se k nim ve stanovené lhůtě vyjádřil, popřípadě navrhl provedení dalších důkazních prostředků. Obdobně postupuje odvolací orgán i v případě, kdy dospěje k odlišnému právnímu názoru, než správce daně prvního stupně, a tato změna by ovlivnila rozhodnutí v neprospěch odvolatele.*

[24] Podle § 115 odst. 3 daňového řádu *lhůta podle odstavce 2 nesmí být delší než 15 dnů a lze ji prodloužit. Žádost o navrácení této lhůty v předešlý stav je možné podat nejpozději do vydání rozhodnutí o odvolání.*

[25] Podle stěžovatelky žalovaný pochybil při rozhodování o jejích žádostech o prodloužení lhůt pro vyjádření k seznámení se zjištěnými skutečnostmi a důkazy pro jednotlivá zdaňovací období. Krajský soud v bodech 47-50 napadeného rozsudku v postupu žalovaného pochybení neshledal. Podle stěžovatelky však nedostatečně

přezkoumal běh lhůty, neboť nezohlednil, že zamítavá rozhodnutí žalovaného o těchto žádostech byla nesprávně doručována do její datové schránky.

[26] NSS k tomu uvádí, že řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ovládá dispoziční zásada. Podle § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), vymezují rozsah soudního přezkumu správního rozhodnutí žalobní body, jimiž žalobce konkretizuje svá tvrzení ve vztahu k namítanému porušení zákona. Obsah a kvalita žaloby do značné míry předurčují, jak podrobně soud odůvodní své rozhodnutí (rozsudek NSS ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54). Soudní přezkum rozhodnutí správních orgánů totiž není nástrojem všeobecné kontroly zákonnosti postupu orgánů veřejné moci. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlédnout pouze k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutné přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí, či jeho nepřezkoumatelnost.

[27] Stěžovatelka v žalobě ve vztahu k rozhodnutím o žádostech o prodloužení lhůt pouze namítala, že jim žalovaný nevyhověl, přestože je řádně odůvodnila a podložila lékařskými zprávami. V důsledku tohoto postupu žalovaného měla stěžovatelka zkrácenou lhůtu pro vyjádření. Žalovaný také podle žalobního tvrzení nezohlednil argumentaci, kterou mu stěžovatelka zaslala dne 24. 4. 2023. Právě tyto námitky pak krajský soud v napadeném rozhodnutí vypořádal.

[28] Námitku vadného doručení rozhodnutí o žádostech o prodloužení lhůt, v jehož důsledku měla podle stěžovatelky nastat situace předvídaná v § 36 odst. 3 daňového řádu, tedy předčasné vydání rozhodnutí o prodloužení lhůty k vyjádření, stěžovatelka poprvé uplatnila až v kasační stížnosti, ačkoli tak mohla učinit již v řízení před krajským soudem. Tato kasační námitka je proto nepřípustná (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

[29] NSS se proto zabýval pouze kasační argumentací týkající se věcného posouzení stěžovatelčiných žádostí o prodloužení lhůt k vyjádření.

[30] Rozhodnutí o neprodloužení lhůty k vyjádření podle § 115 odst. 2 daňového řádu nepodléhá samostatnému soudnímu přezkumu; jeho zákonnost se posuzuje až v rámci přezkumu navazujícího rozhodnutí ve věci samé (rozsudky NSS ze dne 15. 7. 2020, č. j. 3 Afs 80/2019-126, bod 53, a ze dne 11. 1. 2021, č. j. 5 Afs 276/2018-27).

[31] Podmínkou pro prodloužení lhůty podle 36 odst. 1 daňového řádu je existence *závažných důvodů*. Jedná se o neurčitý právní pojem, jehož naplnění má daňový orgán zkoumat v každém jednotlivém případě na základě konkrétních okolností. Břemeno tvrzení a důkazní břemeno v tomto ohledu leží výhradně na daňovém subjektu (rozsudek NSS ze dne 27. 5. 2025, č. j. 6 Afs 136/2024-77).

[32] Lhůta poskytnutá daňovému subjektu podle § 115 odst. 3 daňového řádu musí být dostatečná k tomu, aby se daňový subjekt mohl seznámit se spisovým materiálem a reagovat na něj. Na základě včasné žádosti proto může daňový orgán lhůtu prodloužit, pokud by s přihlédnutím ke značnému rozsahu nových skutkových zjištění a důkazního materiálu a také změně právního názoru byla nepřiměřeně krátká pro reakci (rozsudek NSS č. j. 3 Afs 80/2019-126).

[33] V projednávané věci žalovaný stěžovatelce dne 17. 2. 2023 doručil seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvu k vyjádření se v rámci odvolacího řízení pro zdaňovací období 2016 a dne 27. 2. 2023 učinil totéž ohledně zdaňovacích období 2017 a 2018. Dokumenty byly poměrně rozsáhlé (117 stran za rok 2016, za roky 2017 a 2018 vždy 118 stran).

[34] Stěžovatelka dne 21. 2. 2023 (u zdaňovacího období 2016) a dne 27. 2. 2023 (u zdaňovacích období 2017 a 2018) požádala o prodloužení lhůt stanovených v seznámení o 30 (rok 2016), 45 (rok 2017), resp. 60 dnů (rok 2018). Žádosti odůvodnila mimořádným rozsahem textu a složitostí právních otázek. Žalovaný rozhodnutími ze dne 6. 3. 2023 prodloužil stěžovatelce podle § 36 odst. 2 daňového řádu lhůtu pro vyjádření o tolik dnů, kolik jich ještě zbývalo ke dni podání žádosti do konce lhůty uvedené v seznámení, tedy do 20. 3. 2023 (rok 2016) a do 30. 3. 2023 (roky 2017 a 2018).

[35] Dne 6. 3. 2023 podala stěžovatelka u všech zdaňovacích období další (v pořadí druhé) žádosti o prodloužení lhůt. Uvedla, že onemocněla tak, že se nemůže seznámit s doručenými písemnostmi. Toto tvrzení doložila lékařskou zprávou oční lékařky. Zopakovala, že nahlédnutím do zaslaných podkladů zjistila, že bude zastávat odlišný právní názor než daňové orgány. Vzhledem ke složitosti právní otázky bude muset věc konzultovat se specialisty v několika oborech.

[36] Žalovaný dne 9. 3. 2023 všechny tři žádosti ze dne 6. 3. 2023 zamítl. Konstatoval, že stěžovatelka žádala o prodloužení lhůt již podruhé. Důvody, které uvedla, přitom nepředstavují *závažný důvod* ve smyslu § 36 odst. 1 ve spojení s § 115 odst. 3 daňového řádu, což je pro další prodloužení lhůty nezbytné. Podle žalovaného z doložené lékařské zprávy nevyplynulo, v čem spočívá klidový režim. Stěžovatelka byla navíc průběžně na vlastní žádost seznamována s výsledky místních šetření, z nichž žalovaný v seznámení se zjištěnými skutečnostmi vycházel. Měla tedy dostatečný prostor seznámit se se závěry vyplývajícími z výzvy.

[37] V reakci na tato rozhodnutí stěžovatelka dne 17. 3. 2023 požádala o prodloužení lhůt potřetí. Uvedla, že lhůta prodloužená prvním rozhodnutím s ohledem na její zdravotní problém nepostačuje. Stěžovatelka má zánět v obou očích, do nichž si několikrát denně kape antibiotické kapky a aplikuje antibiotickou mast. Dodala, že její zdravotní stav potvrzuje doložená lékařská zpráva, kde je kromě diagnózy uveden i nutný klidový režim, což v případě očního onemocnění znamená klid pro obě stěžovatelčiny oči. Požádala proto o prodloužení lhůt do 30. 4. 2023.

[38] Žalovaný rozhodnutími ze dne 27. 3. 2023 všechny tři „třetí“ žádosti opět zamítl. Zopakoval argumentaci z rozhodnutí o druhých žádostech a dodal, že tyto nové žádosti nejsou založeny na jiných skutkových důvodech. K tomu poukázal na judikaturu týkající se obstrukčního jednání subjektů v daňovém řízení s ohledem na blížící se konec lhůty pro stanovení daně. Stěžovatelka se podle něj snažila oddálit vydání konečného rozhodnutí v průběhu celého řízení (přebíráním písemností v poslední den úložní lhůty či jejich doručováním fikcí). Žalovaný zdůraznil, že rozhodování o prodloužení lhůty v případě opakovaných žádostí je věcí správního uvážení daňových orgánů.

[39] Krajský soud se s postupem žalovaného ztotožnil. Podle NSS však žalovaný pochybil, pokud nevyhověl již druhým stěžovatelčiným žádostem o prodloužení lhůt k vyjádření, k nimž stěžovatelka doložila lékařskou zprávu.

[40] NSS již výše uvedl, že daňový subjekt je povinen v žádosti o prodloužení lhůty uvést důvody, pro které o prodloužení žádá, a svá tvrzení doložit. Právě tak přitom stěžovatelka postupovala. Lékařskou zprávu ze dne 2. 3. 2023 dokládající její zdravotní obtíže přiložila již ke svým v pořadí druhým žádostem. Zprávu vyhotovila oční lékařka, která pro onemocnění latinsky pojmenované *conjuctivitis subacutis eubronica recidivans* nařídila stěžovatelce klidový režim v délce 10 až 20 dnů, tedy do 12. 3., resp. do 22. 3. 2023. Žalovaný přitom na základě první žádosti žalobkyně lhůty prodloužil do 20. 3. 2023 (zdaňovací období 2016) a 30. 3. 2023 (zdaňovací období 2017).

[41] Podle NSS je všeobecně známou skutečností, že zánět spojivek, případně jiné oční onemocnění, představují komplikaci ve vztahu k používání zraku, tj. ke čtení, případně práci na počítači. Právě na tyto zdravotní obtíže stěžovatelka poukázala již ve druhých žádostech o prodloužení lhůt a doložila je lékařskou zprávou. Doba, po kterou byl klidový režim nařízen, přitom významně zasahovala do lhůt stanovených stěžovatelce pro vyjádření, resp. i do lhůt prodloužených prvními rozhodnutími žalovaného. V projednávané věci nelze pominout ani rozsah písemností ke všem zdaňovacím obdobím, které žalovaný stěžovatelce ve výzvě zaslal (srov. též rozsudek NSS č. j. 3 Afs 80/2019-126).

[42] Podle NSS nelze vzhledem k charakteru onemocnění klást stěžovatelce k tíži, že podrobněji nespecifikovala, jak konkrétně ji klidový režim omezuje při přípravě vyjádření k zaslanému seznámení. Podstatné je, že své zdravotní obtíže doložila lékařskou zprávou, jejíž součástí bylo nařízení klidového režimu. Žalovaný mohl z lékařské zprávy získat poznatek o tom, že stěžovatelčina možnost číst rozsáhlé texty či pracovat na počítači může být v důsledku očního onemocnění podstatně omezena. Ačkoli zánět spojivek sám o sobě zpravidla zcela neznemožňuje jakoukoli procesní aktivitu (ostatně stěžovatelka byla např. schopna vyhotovit a odeslat žádosti o prodloužení lhůt), lze předpokládat jeho dopad na schopnost plného výkonu procesních práv. V projednávané věci navíc stěžovatelka již ve druhých žádostech avizovala, že hodlá prezentovat odlišný právní názor na posuzovanou otázku, a poukazovala v této souvislosti také na rozsah zaslaných písemností (na nějž ostatně upozorňovala již ve svých prvních žádostech).

[43] Právě potřeba seznámit se s novými důkazy a jejich hodnocením ze strany daňových orgánů, formulovat své stanovisko a případně navrhnout nové důkazy typicky předpokládá soustavnou práci s psaným textem, a tedy i zvýšenou zrakovou zátěž. Ve všech případech se přitom jednalo o rozsáhlá podání přesahující 100 stran textu. Právě tento rozsah ve spojení s doloženým stěžovatelčiným očním onemocněním ve svém souhrnu vedl NSS k závěru, že důvody obsažené již ve druhé stěžovatelčině žádosti naplňovaly neurčitý právní pojem *závažných důvodů,* a žalovaný měl proto vyhovět již těmto druhým žádostem o prodloužení lhůt.

[44] Ve věci není sporné, že stěžovatelce byly dne 24. 10. 2022 na základě jejích žádostí e-mailem zaslány úřední záznamy o provedených místních šetřeních konaných ode dne

3. 6. 2022. Daňový subjekt však musí mít možnost seznámit se nejen s obsahem spisového materiálu, ale i s hodnocením věci ze strany žalovaného. Skutečnost, že stěžovatelka byla seznámena s určitou částí doplněného spisového materiálu v předstihu, by mohla eventuelně hrát určitou roli při posuzování důvodů pro prodloužení lhůty, resp. při posouzení přiměřenosti lhůty. V projednávané věci však s ohledem na rozsah podkladů, které žalovaný stěžovatelce zaslal, a na to, že stěžovatelka svou žádost odůvodnila nejen rozsahem problematiky, ale i svým zdravotním stavem, který podložila lékařským potvrzením, byly podle NSS splněny podmínky pro vyhovění „druhým" žádostem stěžovatelky o prodloužení lhůt ze dne 6. 3. 2023. Podstatné omezení zrakové zátěže může představovat objektivní překážku, která stěžovatelce mohla podstatně ztížit možnost uplatnění jejich procesních práv.

[45] Žalovaný tedy podle NSS zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí. Druhá žádost o prodloužení lhůty byla odůvodněna a podložena lékařskou zprávou potvrzující zdravotní problémy očí, které objektivně mohly zabránit stěžovatelce práci s rozsáhlým spisovým materiálem. Nevyhověním této žádosti sice došlo k prodloužení lhůty ve smyslu § 36 odst. 3 daňového řádu, avšak s ohledem na rozsah seznámení, rozličnost tam řešených právních otázek a stěžovatelčiny zdravotní potíže se v tomto konkrétním případě kasačnímu soudu nejeví poskytnutá časová dotace jako dostatečná. Nelze totiž předjímat, jakou argumentaci by stěžovatelka předestřela, pokud by správce daně vyhověl žádosti o prodloužení lhůty, a stěžovatelka tak měla jasně stanoven časový úsek pro doplnění své argumentace. Krajský soud pak pochybil, neboť postup žalovaného shledal jako správný.

IV. Závěr a náklady řízení

[46] Kasační stížnost je důvodná, a proto NSS podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil rozsudek krajského soudu. Zároveň v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. zrušil také rozhodnutí žalovaného, neboť krajský soud by musel učinit totéž. V souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. kasační soud vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž je žalovaný vázán právním názorem NSS (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[47] S ohledem na tento procesní postup NSS rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti i řízení před krajským soudem (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. má stěžovatelka proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, neboť byla ve věci úspěšná. Neúspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení o žalobě ani o kasační stížnosti.

[48] Náhrada nákladů řízení příslušející stěžovatelce se skládá z:

- zaplacených soudních poplatků za žalobu ve výši 9 000 Kč (č. l. 197 spisu krajského soudu) a za kasační stížnost ve výši 5 000 Kč (č. l. 10 spisu NSS), celkem **14 000 Kč**;

- náhrady za zastupování advokátem v řízení o kasační stížnosti, kterou tvoří odměna za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a v sepisu

doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 6. 2025 [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném od 1. 1. 2025]. Za jeden úkon náleží odměna ve výši 9 180 Kč [§ 7 ve spojení s § 10b odst. 5 písm. a) advokátního tarifu] spolu s paušální náhradou hotových výdajů ve výši 450 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 19 260 Kč. Jelikož zástupce stěžovatelky vykonává advokacii ve společnosti, která je plátkyní DPH, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů o tuto daň na částku **23 304,60 Kč**.

[49] Žalovaný je tedy povinen nahradit stěžovatelce náklady řízení v celkové výši **37 304,60** Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce (§ 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu